

Sirkka Saarinen, toimittaja

Sirkka Saarinen

1

Helsingin kaupunki velvoittaa Arabianrannan alueen rakennuttajat käyttämään 1 - 2 % rakennusinvestoinneista taiteelliseen yhteistyöhön. Alueen rakentamisen alkamisesta eli vuodesta 2000 lähtien Arabianrantaan onkin toteutettu jo noin 50 taideprojektia. Velvoite on ollut tuloksellinen: paitsi alueen asukkaille taideteokset rakennusten portaikoissa, seinissä, pihoilla tuottavat mieluisia ahaa-elämyksiä satunnaisillekin alueella kävijöille.

Syksyllä 2005 valmistuneessa kolmen nelikerroksisen talon kokonaisuudessa, Asunto-osakeyhtiö Arabianvilloissa taide, kaupunkirakentaminen ja -asuminen ovat nivoutuneet toisiinsa erittäin kiinteästi. VVO Rakennuttaja Oy:n tilaaman taideprojektin vetäjät kuvataiteilija *Tiina Kuhanen* ja kuvataiteilija-arkkitehti *Johanna Hyrkäs* kertovat, että osallistuminen rakennusprojektiin sen suunnittelusta toteutukseen asti avasikin ainutlaatuisen mahdollisuuden pohtia taiteen, arkkitehtuurin ja rakentamisen vuorovaikutusta asunrakentamisessa yhteisöllisestä näkökulmasta.

Tavoitteena, joka myös näyttää onnistuneen erinomaisesti, oli rohkaista asukkaita ottamaan omat voimavaransa käyttöön. "Kutsuimme tulevia asukkaita alusta lähtien mukaan taloihin tulevan taiteen

1

Kuvataiteilija Tiina Kuhanen ja kuvataiteilija-arkkitehti Johanna Hyrkäs kertovat, että Arabianvillojen uraauurtava taideprojekti on ollut innostava ja palkitseva myös heille itselleen. Erityisesti he korostavat yhteisöllisyyttä: mukana ovat olleet alusta lähtien asukkaat, suunnittelijat ja rakentajat.

ideointiin ja toteutukseen. Työmaavaiheessa löytyi yhteinen kohtaamispaikkakin, kun saimme urakoitsijan työmaakoppirivistöön oman taidekoppimme, jossa järjestettiin tapaamisia, otettiin vastaan ideoita, esiteltiin luonnoksia. Samalla luotiin vuorovaikutusta myös asukkaiden ja rakentamiseen osallistuneiden välille", Kuhanen ja Hyrkäs kertovat. Hauska yksityiskohta on taidekopille suunniteltu oma lippu, johon ehdotuksia tuli niin rakentajilta kuin asukkailtakin.

TEHDÄÄN YHDESSÄ MYÖS JATKOSSA

Tärkeä tavoite oli vaikuttaa myös toteutusprosessin jälkeiseen aikaan. Asukkaita rohkaistiin projektissa omatoimisuuteen ja yhteistoimintaan myös tulevaisuudessa. Yksi osoitus taiteilijoiden ja asukkaiden onnistuneesta vuorovaikutuksesta on sekin, että toukokuisen iltapäivän kiertokävelyn aikana jokainen pihalla liikkunut asukas tervehti ilahtuneena "omia" taiteilijoitaan.

Ideoinnin lisäksi asukkaat tekivät taidetta myös konkreettisesti: osoituksena on jokaisen talon saunaosastossa asukkaiden yhteisissä savipajoissa tekemät astiat. Materiaalina on Arabianrannasta kairattu savi.

Ulospäin näkyvin Arabianvillojen taideprojektin tuloksista on jokaisen rakennuksen taideseinä. Rakennuksen sisällä kiinnittyy huomio ensimmäiseksi huoneistojen ulko-oviin, joista jokainen on erilainen. Taiteilijat suunnittelivat jokaisen oven yhteistyössä asunnon tulevan asukkaan kanssa. Yhteiseksi ovien aiheeksi valikoitui asukkailta lähtenyt ehdotus käyttää Arabianvillojen pihasuunnitelman tehneen maisema-arkkitehti *Gretel Hemgårdin* jokaisen talon pihaan sijoittamaa nimikoppuuta yhteisenä kuva-aiheena asuntojen ulko-ovissa. Pihojen nimikkopuiden mukaan A- talon aiheeksi valittiin kirsikka, B-talon aiheeksi magnolia ja C- talon aiheeksi katsura.

"Ovet ovat luoneet taloille omaa identiteettiä. Jopa niin, että asukkaat eivät olisi missään nimessä halukkaita muuttamaan naapuritaloon, koska oman talon oviratkaisut ovat vastanneet omia tarpeita ja persoonallisuutta naapuritaloa paremmin. Myös ne asukkaat, jotka ovat ostaneet asunnon vasta lähempänä muuttoa, eivätkä ole ehtineet mukaan suunnitteluprosessiin, ovat kertoneet huoneistonsa oven tulleen pian omaksi", taiteilijat kertovat.

Ulkopuolisille näkymättömin, mutta tuleville asukkaille ehkä merkityksellisin on huoneistokoh-

tainen muistikirja. Siihen asukkaat voivat kirjata elämää ja asumiseen As Oy Helsingin Arabianvilloilla liittyviä merkittäviä hetkiä. Muutoissa kirja jää huoneistoon, jossa seuraava asukas jatkaa teksteillään huoneiston historiaa.

Rakennusvaihe pysyy puolestaan asukkaiden muistissa "Äänijälkien" avulla. Ääniteos on tehty yhteistyössä rakentajien ja suunnittelijoiden kanssa ja siihen on tallennettu mm. työkalujen ja työkalujen käytön ääniä, keskustelua, laulua, Arabianrannan lähiluonnon ääniä. Ääniteos on tallennettu cd:lle ja se soi hiljaisena rakennusten hisseissä.

TAIDESEINÄT KUNNIANOSOITUS GUNNEL NYMANILLE

Talot suunnitellut arkkitehti Hannu Huttunen määritteli jo tontista käydyin arkkitehtuurikilpailun voitaneessa ehdotuksessaan talojen julkisivuista paikat lähes 5 metriä leveille ja 15 metriä korkeille taideseinille. Taiteilijoiden ja arkkitehdin yhteistyö oli hyvin tiivistä myös koko taideprojektin ajan. Kuhanen ja Hyrkäs kertovat, että yhdessä asukkaiden kanssa päätettiin taideseinien aiheeksi ottaa lasिताiteilija *Gunnel Nymanin* työt, onhan talojen osoittekin Gunnel Nymanin Piha 2.

Seiniin asukkaat toivoivat mm. näyttävyyttä ja laatua, mutta myös omaa identiteettiä, joka tekisi kohteesta tunnistettavan. Gunnel Nymanin lasiesineiden ainutkertaisuus ja jäljentämättömyys yhdistyi myös keskustelussa seinien uniikkiuteen. Asukkaat valitsivat Gunnel Nymanin tuotannosta kolme itseään kiinnostavaa esinettä, joista taiteilijat kehittivät sabluunat ja tapettiseinämallit taideseiniin. Aiheet olivat Huntu-maljakkossa toistuva kupla-muoto, Calla-maljako ja Serpentiini-maljako. Maalaukset suunniteltiin "ulkopihojen tapettiseiniksi", jotka yhdistävät sisätalaa ja ulkotalaa. Ne

Janne Suhonen.

2

ART IN ARABIANVILLAT IS THE VOICE OF THE RESIDENTS

The City of Helsinki requires that developers in the Arabianranta area spend 1-2% of building investments in artistic cooperation. Since the beginning of the construction of the area in 2000, about 50 art projects have already been implemented.

The estate completed in the autumn of 2005, Housing Corporation Arabianvillat, consists of three four-storey buildings. The estate is characterised by close inter-linking of art, urban building and urban living. According to the art project leaders artist Tiina Kuhanen and artist/architect Johanna Hyrkäs, participation in the construction project from the design stage to implementation offered a unique opportunity to ponder the interactivity of art, architecture and building in housing development from the communal viewpoint.

Inside the building attention is drawn to the entrance doors of the apartments, each different from the others. The artists designed the doors together with the future residents. A special feature concealed to visitors but perhaps the most important to the residents is the apartment-specific journal, in which the residents can record any memorable moments that reflect their life and living in Arabianvillat. "Sound tracks" ensure that the construction stage is not forgotten. Sounds of various work machines and use of tools, discussions and singing were recorded for the residents, and are played softly in the lifts of the buildings.

The most visible art project product on the outside is the art wall on each building. The residents selected three items, vases, that attracted them, from the production of glass artist Gunnel Nyman, who has given her name to the street on which the buildings stand. The project artists then developed wallpaper models of these vases for the art walls of the buildings. They were designed as wallpapered walls in the courtyard, connecting the interior space with the exterior space. The art walls were realised using a pattern painting technique. The walls are illuminated in the evenings and at nights, and with the light behind them, passers-by create colourful shadows on the walls.

2 Arabianvillojen savesta tehdyt saunaosastojen astiastot, kullakin talolla on oma väri.

3 C-talon Huntu-maljakosta muotokielenensä löytänyt Kupla-seinä.

Tuomo Sovieri

4 B-talon Gunnel Nymanin Calla-maljakosta aiheensa saanut taideseinä.

5

toteutettiin sabluunamaalaustekniikalla, maalareina olivat Kuhanen ja Hyrkäs itse.

“Me taiteilijat olemme valmiisiin seiniin hyvin tyytyväisiä. Tekniikkana maalaus oli mielestämme luonteva, yksinkertainen ja sympaattinen keino toteuttaa idea oman identiteetin omaavista tapetteihin. Gunnel Nymanin lisäksi Gunnel Nymanin pihassa ovat läsnä asukkaat, sekä tietysti me taiteilijat. Pihan tunnelma on huonemainen ja lämmin. Olemme pyrkineet suunnittelemaan seinät toisiinsa sekä osaltaan rakennusten arkkitehtuuriin sopiviksi kokonaisuuksiksi. Niin, että “tapetti” luo taustan pihan tapahtumille”, Kuhanen ja Hyrkäs kertaavat.

Pimeään aikaan julkisivujen seinät valaistaan. Valon eteen mentäessä tapettiseinälle muodostuu kulkijoista värikkäät varjot. Valoteoksen ideoinnissa ja toteutuksessa taiteilijoita on avustanut valaistussuunnittelija *Pentti Koivisto*.

Lisää Arabianviljojen taideprojektista internetsivuilla www.arabianvillat.net.

5

A-talon ovien aihe on talon nimikkopuu kirsikka. Taideseinä yhdistää rakennuksen sisä- ja ulkotilaa.

6

C-talon ovien ideana oli koko talon korkeudelle kasvava katsurapuuh.

7

A- ja B-talojen seinät muodostavat porttiaiheen pihalta rantapuistoon katsottaessa.

7

6

